שלב ג' – הזדמנות שנייה ומישהו שמאמין

דף למורה · מתקנים עולם – מעשה אחד בכל פעם

המטרה: לדון בכוחו של מבוגר אחד שמאמין, לקרוא סיפור קצר ולחשוב איך אנחנו נותנים הזדמנות שנייה לאחרים ולעצמנו.

זמן: 16 דקות במערך 90 · 14 דקות במערך 45

מהלך

1. שאלות לפני הצפייה (2 דק'). מקרינים את סרטון הפתיחה מהקישור באתר (נפתח בחלון חדש).
2. דיון בשאלות אחרי הצפייה – במליאה או בקבוצות. מחברים למקורות "הוי דן את כל האדם לכף זכות" ו"במקום שבעלי תשובה עומדים".
3. קריאת הסיפור "המפתחות של החממה" ושאלות ההבנה (במערך 45 – קריאה בקול ושלוש שאלות בלבד).
4. תרחיש "התלמיד החדש" במליאה. סיום: מכתב תודה למבוגר/ת שהאמין/ה בי (אפשר כמשימת בית).

תשובות ודגשים

- שאלות ההבנה: 1. כי חשב שכולם כבר החליטו שהוא בעייתי · 2. נתנה לו אחריות על החממה · 3. על כך שראתה אותו עוזר בסבלנות לאחיו הקטן · 4. אמון ואחריות · 5. בניית מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים · 6. נתן הזדמנות לתלמיד חדש שלחשו עליו
- שאלות פתוחות – כיוונים: למשל: עידן היה ממשיך "לשחק את התפקיד", מתרחק עוד יותר או עוזב; ייתכן גם שהיה משתפר – אבל בלי תחושה שמאמינים בו. | אמון של אדם אחד יכול לפתוח אפשרויות שלא האמנו שקיימות; "מפתח" = הזדמנות ואחריות. | תשובות אפשריות: הוא רצה שהמסר יהיה כללי; הוא כבר מרגיש שהשינוי שלו; ענווה. כל תשובה מנומקת מתקבלת. | שושנה חיפשה את הטוב בעידן (הסבלנות) במקום לשפוט לפי השמועות – זה בדיוק "לדון לכף זכות".
- תרחיש "התלמיד החדש": הבחירות הירוקות – פנייה אישית, עצירת השמועה, הזמנה לקבוצה.
- הסרטון: לא מזכירים בכיתה את שם האדם או את מקור הסרטון; מתמקדים ברעיון של מבוגר אחד שמאמין.

מסלול עולים: מילות מפתח באנגלית מופיעות ליד הכותרות, ובראש דף העבודה יש מילון קצר. מומלץ להצמיד חבר/ה תומך/ת.

שימו לב לתלמידים שהנושא נוגע בהם. מקורות עזרה: פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

שלב ג' – הזדמנות שנייה ומישהו שמאמין

צדה: דורית ראש בן ישי

דף עבודה · Second chances · מתקנים עולם – מעשה אחד בכל פעם

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

עברית	English
תיקון עולם	repairing the world
אחריות	responsibility
מקור	source (text)
התנדבות	volunteering
קהילה	community
הזדמנות שנייה	second chance
אמון	trust
חסד	kindness
סביבה	environment
מחזור	recycling

סרטון הפתיחה – לפני הצפייה Before the video

מה זה בשבילכם "הזדמנות שנייה"? האם כל אחד ואחת ראויים לה?

האם יש מבוגר/ת אחד/ת שהאמין/ה בכם – מורה, מאמן/ת, שכן/ה, בן/בת משפחה? (לא חובה לשתף)

אחרי הצפייה After the video

מה היה רגע המפנה בסיפור? מה גרם לו לבחור דרך אחרת?

מה עשה המבוגר שהאמין בו – ומה הוא לא עשה?

איך הבחירה של אדם אחד להאמין בנער השפיעה על עוד הרבה אנשים בהמשך?
יצרה: רוית ראש בן ישי

האם גם נער/ה יכולים להיות "האדם שמאמין" בחבר/ה? איך?

איך הסיפור קשור לרעיון של תיקון עולם?

מקורות על הזדמנות שנייהSources

- "הֱוֵי דָּן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת." (פרקי אבות, פרק א) – לחפש את הטוב באדם ולא למהר לשפוט.
- "אַל תִּסְתַּכֵּל בַּקַּנְקַן אֶלָּא בְּמַה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ." (פרקי אבות, פרק ד) – לא לשפוט לפי המראה החיצוני או לפי מה שאומרים.
- "בִּמְקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים – צַדִּיקִים גְּמוּרִים אֵינָם עוֹמְדִים." (תלמוד בבלי, מסכת ברכות לד ע"ב) – מי שטעה ובחר לשנות את דרכו – ראוי להערכה גדולה.

המפתחות של החממהReading

סיפור דמיוני. הדמויות אינן אנשים אמיתיים.

בכיתה ח׳3 כולם ידעו מי זה עידן. "זה שהעיפו אותו מבית הספר הקודם", לחשו. עידן ידע שמדברים עליו, ולכן החליט להקדים תרופה למכה: הוא איחר, צחק בקול בזמן השיעור ולא הכין שיעורי בית. "אם כולם בטוחים שאני בעייתי", חשב, "לפחות שיהיה לזה סיבה."

יום אחד, אחרי עוד הערה, ביקשה ממנו המורה למדעים, שושנה, להישאר אחרי השיעור. עידן כבר הכין את המשפט "לא עשיתי כלום". אבל שושנה לא נזפה בו. היא הוציאה מהתיק צרור מפתחות והניחה אותו על השולחן. "החממה של בית הספר מוזנחת," אמרה. "הצמחים מתייבשים. אני צריכה מישהו אחראי שיפתח אותה כל בוקר וישקה. חשבתי עליך."

עידן הסתכל עליה כאילו טעתה בשם. "עליי? את בטוחה?" שושנה חייכה: "ראיתי איך עזרת לאח הקטן שלך לקשור את השרוך בשער. מי שיש לו סבלנות לזה – יש לו סבלנות לעגבניות." עידן לקח את המפתחות. הם היו כבדים יותר ממה שחשב.

בשבועות הבאים עידן הגיע לבית הספר רבע שעה לפני כולם. בהתחלה רק השקה. אחר כך התחיל לקרוא על צמחים, ובנה עם שני חברים מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים. כשצצו העגבניות הראשונות, הוא הביא אותן לכיתה בקופסה וחילק לכולם. מישהו מהשורה האחורית אמר: "וואו, אתה בכלל לא כמו שאמרו."

בסוף השנה עמד עידן מול השכבה בטקס וסיפר על החממה. הוא לא סיפר על המורה שושנה. הוא רק אמר משפט אחד: "לפעמים מספיק שמישהו אחד ייתן לך מפתח – והדלת נפתחת." בשנה שאחרי, כשהגיע לכיתה תלמיד חדש שכולם לחשו עליו, עידן ניגש אליו ושאל: "יש לך כמה דקות בבוקר? אני צריך עזרה בחממה."

Summary: Idan joins a new class with a bad reputation and acts the part. A science teacher, Shoshana, gives him the keys to the neglected school greenhouse because she noticed his patience. He takes responsibility, builds a drip system and shares the tomatoes. At the end of the year he says: "Sometimes one person giving you a key is enough – and the door opens." The next year he gives the same chance to a new student.

מילה	English
מוזנחת	neglected
חממה	greenhouse
צרור מפתחות	bunch of keys
אחראי	responsible
סבלנות	patience
מערכת טפטוף	drip irrigation
הקדים תרופה למכה	acted before others could judge him
שכבה	grade level

שאלות הבנה – הקיפו את התשובהComprehension

1. למה עידן התנהג בהתחלה בצורה "בעייתית"?

א. כי לא אהב את המורה למדעים

ב. כי חשב שכולם כבר החליטו שהוא בעייתי

ג. כי רצה לעזוב את בית הספר
ד. כי לא הבין את החומר

יצרה: רוית ראש בן ישי

2. מה עשתה המורה שושנה כשעידן נשאר אחרי השיעור?

א. נזפה בו ושלחה אותו למנהל
ב. התקשרה להורים שלו
ג. נתנה לו אחריות על החממה
ד. ביקשה שיחליף כיתה

3. על מה ביססה שושנה את האמון שלה בעידן?

א. על הציונים שלו
ב. על מה שסיפרו עליו
ג. על כך שראתה אותו עוזר בסבלנות לאחיו הקטן
ד. על כך שהוא אוהב עגבניות

4. מה מסמלים המפתחות בסיפור?

א. עונש
ב. אמון ואחריות
ג. כסף
ד. סוד

5. איזה מעשה של עידן קשור גם לשמירה על הסביבה?

א. איחור לשיעורים
ב. בניית מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים
ג. הנאום בטקס
ד. השיחה עם המורה

6. מה עשה עידן בשנה שאחרי?

א. עזב את בית הספר
ב. ביקש מפתחות חדשים
ג. נתן הזדמנות לתלמיד חדש שלחשו עליו
ד. הפסיק לבוא לחממה

שאלות פתוחותOpen questions

1. מה היה קורה, לדעתכם, אילו שושנה הייתה רק נוזפת בעידן? כתבו שתי אפשרויות.

2. הסבירו את המשפט "לפעמים מספיק שמישהו אחד ייתן לך מפתח – והדלת נפתחת".

3. למה עידן לא סיפר בטקס על המורה שושנה? מה זה מלמד עליו?

יצרה: רוית ראש בן ישי

4. איך הסיפור מתחבר למקור "הוי דן את כל האדם לכף זכות"?

מכתב תודה Thank-you letter

למי הייתי רוצה לכתוב מכתב תודה – מבוגר/ת או חבר/ה שהאמינו בי?

מה הוא/היא עשו (או אמרו) שעשה לי טוב?

מה השתנה אצלי בעקבות זה?

משפט אחד שאני רוצה לומר לו/לה: